

Borlänge kommun
kommun@borlange.se

2018-06-28

1 (19)

Dnr403-2018:1775

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Soltorgsgymnasiet i Borlänge kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Soltorgsgymnasiet avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 12-13 april 2018. Besöket genomfördes av utredarna Anders Berggren och Hans Granath. Vid besöket genomfördes sex lektionsobservationer, två gruppintervjuer med elever, två gruppintervjuer med lärare, en intervju med elevhälsan och en intervju med rektor.

Soltorgsgymnasiet i Borlänge är ett gymnasium med tre högskoleförberedande program, Humanistiska programmet, Teknikprogrammet och Naturvetenskapliga programmet. Totalt studerar 473 elever på skolan. Skolan leds av en rektor som har två biträdande rektorer, en på heltid och en på halvtid, till sitt stöd. Skolinspektionen har vid sitt besök inte genomfört observationer och intervjuer på Naturvetenskapliga programmet.

Beslut

Skolinspektionen bedömer följande vid Soltorgsgymnasiet:

Bedömningsområde Undervisning

Undervisningen främjar *i viss grad* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

Att utveckla undervisningen så att den i högre grad är varierande och stimulerar eleverna till att vilja lära sig mer. Som en del i detta behöver genomgångar i vissa ämnen ha mer elevinteraktion, mer variation av arbetsformer och lärarna behöver i större utsträckning göra eleverna delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömningsområde Värdegrund

Utbildningen utformas *i viss grad* så att eleverna genom undervisningen stimuleras till att omfatta vårt samhälles gemensamma värdering.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Att rektorn tillsammans med lärare utarbetar en strategi för hur arbetet med att förmedla värden integreras i undervisningen och återspeglas i till exempel förhållningssätt och undervisningsinnehåll.

Bedömningsområde Bedömning

Lärarna arbetar *i hög grad* för att bedömningarna av eleverna ska vara allsidiga och likvärdiga.

Bedömningsområde Rektors ledarskap

Rektorn har *i hög grad* ett aktivt ledarskap som leder och styr skolans utveckling av undervisningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 26 oktober mån 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr403–2018:1775) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar av de fyra granskade områdena. Till två områden finns utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat.

Bedömningsområdet undervisning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i *viss* grad främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål.

Skälen för bedömningen är att undervisningen i flera delar främjar elevernas möjlighet att nå läroplanens mål, men att det finns utvecklingsområden. Utredningen har visat att den varierade kvaliteten på undervisningen medför att eleverna vid Soltorgsgymnasiet i olika hög grad ges möjlighet att nå de nationella målen och möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Som underlag för bedömningen ligger intervjuer, observationer och enkätresultat¹. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och under besöket.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen i vissa ämnen är enahanda och har låg elevinteraktion. Även om intervjuer och observationer visar att undervisningen ofta har en god nivå av struktur, målfokusering och ett logiskt flöde av aktiviteter, varierar lärarnas förmåga att anpassa undervisningen så att den blir stimulerande och utmanande för samtliga elever. Eleverna berättar i intervjuer om att lektionerna i vissa ämnen är varierade där läraren växlar mellan genomgångar, grupparbeten, enskilt arbete, seminarier och diskussioner medan lektioner i andra ämnen ofta har för långa lärarledda genomgångar/föreläsningar. Eleverna beskriver att genomgångarna under dessa lektioner kan pågå upp till 50 minuter av normalektionens 60 minuter och de förklarar att det inte går att hålla koncentrationen uppe under de långa genomgångarna. Detta resulterar enligt eleverna i att de mekaniskt antecknar det läraren skriver på tavlan utan att reflektera över eller förstå vad de skriver av. Eleverna berättar att den korta tid som återstår av dessa lektioner inte räcker till

¹ Skolinspektionens skolenkät hösten 2017. Om skolenkäten: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Regelbunden-tillsyn/Planering-och-genomforande/Enkater-infor-skolbesok/Om-Skolenkaten/> Resultat för elevenkäten Soltorgsgymnasiet: <http://siriskolverket.se/siris/ris.openfile?docID=531611> Resultat för personalenkäten Soltorgsgymnasiet: <http://siriskolverket.se/siris/ris.openfile?docID=580387>

för att de ska hinna med att arbeta med tillhörande uppgifter eller fråga om det som var oklart under genomgången. Detta leder, enligt eleverna, till att de måste göra uppgifterna hemma utan lärarstöd eller på skolans läxläsningstid. Det är framför allt i matematik och naturvetenskapliga ämnen som genomgångarna blir långa med få inslag av elevinteraktion. I andra ämnen är variationen på undervisningen större, vilket framgår av intervjuerna. De intervjuade lärarnas bild av lektionsuppläggen överensstämmer med elevernas uppfattning. Lärarna i matematik säger att tidspressen att hinna med det centrala innehållet i kurserna gör det svårt att använda andra arbetssätt än föreläsningar i undervisningen. Enligt lärarna är eleverna oftast passivt lyssnande på lektionerna vilket leder till envägskommunikation och ingen elevinteraktion. Utmaningen är att skapa en klassrumsmiljö med aktiva elever då undervisningen inte uppmuntrar till kreativitet eftersom tempot är högt och eleverna måste vara effektiva förklarar lärarna. Eleverna å sin sida menar att lärarna inte behöver anstränga sig så mycket i undervisningen eftersom eleverna är studiemotiverade och att det gör att lärarna inte jobbar med att göra undervisningen intresseväckande.

Granskningen visar att lärarna i viss grad låter eleverna delta i planering och utvärdering av undervisningen. När det gäller utvärderingar har skolan ett system där eleverna gör utvärderingar halvvägs in i en kurs, samt vid kursens slut. Det skapar, enligt lärarna möjlighet att göra förändringar av exempelvis lektionsstrukturen under pågående kurs vilket ger goda möjligheter att genomföra förändringar när det behövs. När det gäller mindre utvärderingar av enskilda lektioner eller kursområden som görs kontinuerligt, exempelvis via exit-tickets² och loggböcker³, så visar granskningen att det endast är ett fåtal lärare

² En metod där eleverna får skriva korta utvärderingar av exempelvis lektionens innehåll, vad de lärt sig under lektionen eller liknande på en lapp som de ger till läraren precis vid lektionsslut.

³ En metod där eleverna får skriva ner egna reflektioner över lärandet under en lektion eller en följd lektioner. Loggböcker kan också användas för att exempelvis utvärdera moment i undervisningen eller ge återkoppling till läraren.

som arbetar med detta. Elever och lärare berättar att eleverna får vara med att påverka när examinationer ska ligga i tiden och att eleverna i vissa ämnen får bestämma examinationsform. I de flesta fall bestämmer dock läraren att det ska vara skriftliga prov. I något ämne får eleverna vara med och påverka kommande lektionsupplägg, såväl vad som ska gås igenom som att beskriva vad de är extra intresserade av för att läraren ska kunna ta hänsyn till detta vid planeringen av området. Granskningen visar dock att det i de flesta fall är lärarna som planerar kursmomenten utan att ta in elevernas synpunkter. I Skolinspektionens elevenkät visar resultatet för de frågor som avser elevinflytande att skolans resultat ligger under rikssnitt. De aktuella frågorna är "Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll" och "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter". Även resultatet för lärarenkäterna ligger under rikssnitt på frågorna "Eleverna är med och påverkar undervisningens innehåll" och "Jag låter mina elever påverka arbetssätt i undervisningen".

Granskningen visar vidare att lärarna i hög grad ger ett aktivt och tydligt stöd till eleverna när de arbetar på egen hand eller i grupp. I intervjuer med både elever och lärare framgår att en elev som är klar med en uppgift kan få fler uppgifter av samma svårighetsgrad eller svårare uppgifter om eleven vill ha ytterligare utmaning. När det gäller extra anpassningar beskriver lärarna flera varianter som man arbetar med, vilket också observerades under lektionsbesöken. Erfarenheter visar att anpassningar gynnar elevernas lärande, såväl individen som anpassningen är riktad mot som övriga elever får stöd av gjorda anpassningar. Exempel på anpassningar som används på Soltorgsgymnasiet är placeringsscheman för att undvika att vissa elever hamnar bredvid varandra, inlästa böcker, enskild genomgång, datortillgång och programvaror som underlättar för elever med särskilda behov. De extra anpassningarna har tagits fram i samråd med elevhälsa och eleverna. Elevhälsan har varje vecka en dropin-tid för att lärare ska kunna komma för att diskutera lämpliga anpassningar för de elever som behöver det. Elevhälsan gör utredningar när så behövs och presenterar dessa för arbetslaget där lärarna som undervisar aktuell elev finns.

Granskningen visar att undervisningen i hög grad präglas av studiero och att eleverna är studiemotiverade. Samtliga intervjuade uppfattar att studieron är god på Soltorgsgymnasiet. Även besökta lektioner visade god studiero. På

Soltorgsgymnasiet arbetar all personal aktivt och intensivt med studiero och trygghet under de första veckorna av elevernas skoltid på gymnasiet förklarar rektor och lärare. Rektor förklarar att det är en medveten strategi då eleverna är mest formbara under sin första tid på gymnasiet och att skolan därför vill ta vara på tillfället och aktivt arbetar med studiero och trygghet.

Gällande lärarnas förväntningar på eleverna visar granskningen att lärarna har höga förväntningar på eleverna. Detta framgår av samtliga intervjuer och i Skolinspektionens enkäter för elever och lärare. Rektor säger att lärarna har höga förväntningar på eleverna, ibland nästan för höga. Det är viktigt att eleverna känner sig sedda och att de vet att skolan har förväntningar på dem men baksidan av myntet är att det finns elever som blir stressade av förväntningarna förklarar rektor. Mentorerna och lärarna är medvetna om den balansgången och hanterar den bra tycker rektor.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Att utveckla undervisningen så att den i högre grad är varierande och stimulerar eleverna till att vilja lära sig mer. Som en del i detta behöver genomgångar i vissa ämnen ha mer elevinteraktion, mer variation av arbetsformer och lärarna behöver i större utsträckning göra eleverna delaktiga i planeringen av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen inte alltid stimulerar elevernas lust att lära. Undervisningen är inte tillräcklig grad varierad för att upprätthålla elevernas engagemang under hela lektioner. Både i Skollagen⁴ och i läroplanen⁵ för gymnasieskolan betonas att elevernas utbildning ska främja

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁵ Läroplanen för gymnasieskolan (2011) kapitel 1.1 Grundläggande värden

deras utveckling och lärande samt ge en livslång lust att lära. Utbildningen syftar till att elever ska inhämta kunskaper och värden. Såväl lektionsobservationer som intervjuer med både elever och lärare visar att det finns lektioner med för långa enformiga genomgångar och bristande elevinteraktion. Bilden förstärks i Skolinspektionens skolenkät för skolenheten hösten 2017 där resultaten visar att den pedagogiska personalen på skolan att de anpassar sin undervisning efter elevernas förutsättningar i lägre utsträckning jämfört med rikssnittet. Det gäller även frågan i vilken utsträckning lärarna hittar alternativa arbetssätt för elever som har svårt att nå kunskapskraven. Elevernas svar på enkätundersökningen visar att de i lägre grad än jämnåriga på andra skolenheter har inflytande över undervisningen. I elevintervjuerna framgår att eleverna upplever det svårt att upprätthålla motivation och koncentration under en hel lektion då genomgångarna är långa och enahanda.

Alla lärare behöver i sin undervisning ge eleverna uppgifter som engagerar dem under hela lektionen så att de också upplever undervisningen som intressant och lärorik. Även under långa genomgångar kan lärarna arbeta med moment med mer elevaktivitet och kontinuerligt arbeta med elevinteraktion⁶. När läraren ställer frågor är det viktigt att de är öppna och att eleverna ges tid att bearbeta frågan. Att låta samtliga elever vara delaktiga via bikupediskussioner är en annan möjlighet att öka elevaktiviteten. Forskning visar att förklarande språk är mycket mer sällsynt än beskrivande språk⁷ i undervisning. Lärare tenderar att ge elever ledande frågor när de ska lösa en uppgift vid genomgångar vilket gör att elever använder ett beskrivande språk. Lärarna kan hjälpa eleverna att utveckla ett förklarande språk genom ställa frågor som får eleverna att själva reflektera över sitt ordval och därefter korrigera det så att deras kommunikation blir mer förklarande än beskrivande. Det är därför extra viktigt i

⁶ •Håkansson, J och Sundberg, D. (2012) Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning Natur & Kultur. kap. 4 och 5

⁷ Boo, S. Forslund Frykedal, K. & Thorsten, A. (2017) Att anpassa undervisning- till individ och grupp i klassrummet. Kap 6

ämnen anses vara mer styrda av ämnesplanen och ha mindre utrymme för elevernas inflytande, som matematik, att lärarna är medvetna om olika sätt att kommunicera med eleverna. En annan viktig aspekt av elevers lärande och utveckling som kan öka elevernas motivation och engagemang att lära, är delaktighet och inflytande. I läroplanen för gymnasieskolan framgår att eleverna aktivt ska utöva inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Läraren ska verka för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Lärarna ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen, där läraren har det slutgiltiga ansvaret.

När eleverna i intervjuer pratar om inflytande handlar det oftast om att vara med och påverka när i tiden en examination ska ligga och ibland också vilken typ av examination de ska få. Några lärare ger eleverna möjlighet att vara delaktiga även i planeringen av undervisningen. Det vanligaste är dock att läraren bestämmer utan elevernas inflytande, vilket framgår i elevintervjuer. I Skolinspektionens skolenkät hösten 2017 har den pedagogiska personalen svarat att de i lägre grad än genomsnittet låter eleverna vara med och påverka såväl undervisningens innehåll som arbetssätten i undervisningen. Elevernas svar ligger under snittet på frågorna om delaktighet och inflytande och det är de enda frågor i hela enkäten där elevernas svar ligger under rikets snitt.

Soltorgsgymnasiet behöver utveckla undervisningen så att alla lärare i skolan genomför en undervisning som är stimulerande och varierande för eleverna. I detta ingår att låta eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen och de också ska utvärdera undervisningen, allt i syfte att förbättra undervisningens genomförande. Lärare kan exempelvis arbeta med gemensamma strategier för hur undervisningen kan göras mer elevaktiv och varierad. Lärare kan också i större utsträckning diskutera hur elevernas reella inflytande över undervisningen kan förbättra såväl elevernas lust att lära som undervisningens genomförande.

Bedömningsområdet värdegrund

Skolinspektionens bedömer att undervisningen i *viss* grad utformas så att eleverna får en undervisning som stimulerar dem att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar.

Bakgrunden till Skolinspektionens bedömning är att utredningen visar att, även om flertalet lärare arbetar aktivt med att inkludera värdegrundsarbetet i sin undervisning, saknas en tydlig strategi för hur arbetet med att förmedla

värden integreras i undervisningen. Denna slutsats baseras på de utsagor som framkommit vid intervjuer, observerade lektioner och efter genomgång av enkätresultat. Nedan utvecklar Skolinspektionen sin motivering kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att värdegrundsfrågor i varierande grad tas upp i undervisningen på Soltorgsgymnasiet. I vissa ämnen tas värdegrundsfrågor upp mer grundligt men i andra ämnen mer fragmentariskt och summariskt. I de samhällsorienterade ämnena och engelska är lärarna engagerade i värdegrundsfrågor och i intervjuerna ges exempel på varierande aktiviteter som regelbundet görs i dessa ämnen, exempelvis Bechdeltest⁸, artikelanalyser och diskussioner kring aktuella händelser ur ett värdegrundsperspektiv. I andra ämnen nämns värdegrundsfrågor vid enstaka tillfällen, som i samband med lönestatistik där det bara görs jämförelser mellan kvinnor och män. Av intervjuer med lärare och rektor framkommer att det saknas ett strukturerat arbete kring hur värdegrundsfrågor och åsikter ska tas upp och hanteras i samtliga ämnen. Det är upp till respektive lärare att arbeta med detta i sitt ämne vilket gör att det behandlas olika av lärarna. Allt från att pliktskyldigast nämna jämställdhet vid enstaka tillfällen till att låta värdegrundsuppdraget genomsyra hela undervisningen. Vid intervjuerna framkommer att flera av lärarna mest ser till jämställdhet när värdegrundsfrågor ska diskuteras och därmed kan missa att lyfta fram grundläggande demokratiska värden samt mänskliga rättigheter.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Att rektorn tillsammans med lärare utarbetar en strategi för hur arbetet med att förmedla värden integreras i undervisningen och återspeglas i till exempel förhållningssätt och undervisningsinnehåll.

⁸ Ett test framtaget av Alison Bechdel för att bedöma hur kvinnor framställs i en film. För att klara testet skall filmen ha minst två namngivna kvinnliga rollfigurer, som pratar med varandra, om något annat än män.

Skolinspektionens granskning visar att det inte finns en tydlig strategi för hur arbetet med att förmedla värden integreras i undervisningen och återspeglas i till exempel förhållningssätt och läromedel. Granskningen visar att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken utsträckning skolans värdegrundsuppdrag genomsyrar undervisningen och att det varierar i vilken grad lärare förmedlar och gestaltar dessa värden. I vissa ämnen genomsyrar hela värdegrundsuppdraget undervisningen medan det i andra pliktskyldigast nämns vid enstaka tillfällen och då oftast bara utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det framgår också genom intervjuer med elever att värdegrundsuppdraget ofta reduceras till att handla om jämställdhet mellan könen. Ändå uppger var tredje elev att "på min skola pratat vi jämställdhet mellan könen" stämmer mindre bra eller dåligt. Resultatet från skolans egen enkät visar också att 53 av 415 elever upplever sig bli orättvist behandlade och att 50 av 415 elever utsatts för kränkande skämt. En gemensam strategi kan vara en hjälp för de lärare som tycker att uppdraget är svårt eller oklart. Under de allra första veckorna av läsåret arbetar de flesta mentorer med frågor kring skolans likabehandlingsplan under mentorstiden, men efter det lyfts andra frågor på mentorstiden och det är därefter upp till varje lärare att arbeta med värdegrundsfrågor i sina ämnen. Rektor förklarar i intervjun att han utgår från att värdegrunden tas upp i undervisningen men att han inte kan svara på hur det görs generellt. Rektor lämnar ansvaret till respektive lärare utan att följa upp om det görs. Frånsett de inledande veckorna saknas en strategi för hur värdegrundsuppdraget ska genomföras. Den sammantagna bilden är därför att skolan saknar samsyn för hur värdegrundsarbetet på ett mer genomgripande vis kan genomsyra undervisningen på Soltorgsgymnasiet. Detta är värden som ska genomsyra hela utbildningen och i strategin behövs en rutin kring hur lärarna i samtliga ämnen ska göra sig medvetna om elevernas åsikter och attityder i värdegrundsfrågor, för att vid behov bemöta dessa om åsikterna strider mot grundläggande värden. I läroplanen för gymnasieskolan står att människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.⁹ Centralt i skolans styrdokument är också att elevinflytande ska ses som en aspekt av att utbildningen är utformad i överensstämmelse med demokratiska värderingar. Lärare ska stimulera samtliga elever att uttrycka sina åsikter i

⁹ Läroplan för gymnasieskolan (2011) Kapitel 1 Skolans värdegrund och uppgifter

olika frågor och lärarna ska vid behov aktivt ta avstånd från det som strider mot samhällets gemensamma värderingar. Lärarna ska ha strategier för få elever att göra ställningstaganden och lärarna ska aktivt fånga upp elevernas uppfattningar och bemöta dem med kunskap och öppna diskussioner.

Soltorgsgymnasiet behöver utveckla arbetet med att integrera värdegrundsperspektiven i all undervisning. I detta ingår att se till att det hos såväl personal som elever finns en medvetenhet kring hur lärarnas undervisning främjar kvinnors och mäns lika rätt- och möjligheter, samt att det i skolan bedrivs ett aktivt arbete för att främja jämställdhet och förebygga könstypiska val. För att skapa goda demokratiska samhällsmedborgare av eleverna ställs höga krav på lärarnas egen medborgerliga kompetens och gestaltande av demokratiska ideal. Detta kan exempelvis ske genom att personal och rektor tillsammans genomför en kartläggning av nuläget samt synliggör personalens behov av kompetensutveckling för att kunna arbeta med skolornas värdegrundsuppdrag. Skolinspektionen har tidigare genomfört en kvalitetsgranskning¹⁰ av skolornas värdegrundarbete och konstaterade då att skolans olika uppdrag tenderar att genomföras i separata delar. Elevernas kunskapsutveckling är en del och ett främjande och förebyggande värdegrundarbete är en annan och det demokratiska medborgarfostrande uppdraget en tredje. Av rapporten framgår att ett medvetet värdegrundarbete, som genomsyrar skolornas förhållningssätt, är centralt för att uppnå och bevara trygga och goda studiemiljöer med förutsättningar att bedriva en demokratisk undervisning. Värdegrundsuppdraget bör komma in som en naturlig del i all undervisning. De undervisande lärarna bör därför vara lika väl förankrade i bestämmelserna om grundläggande värderingar som i kurs-/ämnesplanerna för sina ämnen.

¹⁰ Skolinspektionen (2012). Kvalitetsgranskning: Rapport 2012:9. Skolornas arbete med demokrati och värdegrund

Bedömningsområdet bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna på *Soltorgsgymnasiet* i hög grad arbetar för att bedömningarna av eleverna ska vara allsidiga och likvärdiga.

Granskningen visar att lärarna i hög grad strävar efter att göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper. Lärarna ger exempel på hur eleverna i något varierande grad får visa sina kunskaper på olika sätt som via skriftliga prov, muntliga prov, grupparbeten, seminarier och rapporter. Lärarna återkopplar kontinuerligt resultat av kunskapsmätningarna till eleverna och ger framåtsträvande tips. Lärarna och elever berättar att de har delexaminationer i sina kurser och att nästan alla kurser avslutas med ett gemensamt slutprov för samtliga klasser som läser kursen. Där det finns nationella prov används dessa alltid oavsett om de är obligatoriska eller ej och i övriga fall arbetar lärarna med att ta fram gemensamma slutprov eller använda bedömningsstöd från Skolverket om sådant finns.

Lärarna förklarar att de varje vecka har en gemensam mötestid för alla lärare som undervisar i samma kurs. Denna mötesform kallar skolan för kurslag och vid dessa möten jobbar lärarna med att göra gemensamma planeringar, ta fram gemensamma prov och uppgifter samt att sambedöma olika elevuppgifter och examinationer. Lärarna berättar att de använder kunskapsmatriser både för eget bruk och för att kommunicera med eleverna om vilka förmågor eleverna visat eller ska visa. Eleverna är vana vid denna typ av återkoppling av resultat och tycker att de får förklaringar på bedömning och tips på hur de ska arbeta för att utveckla sina förmågor till kommande uppgifter. Dessa matriser är också grunden för lärarnas sambedömning och diskuteras regelbundet på kurslagsmöten. Vidare beskriver lärare och elever att de i de flesta ämnen får möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt som skriftligt, muntligt, enskilt och i grupp. De berättar också att möjlighet att komplettera finns i alla ämnen utom matematik och engelska, där lärarna dock förklarar att momenten som testas vid ett tillfälle återkommer på andra prov så enligt lärarna ges eleverna flera möjligheter att visa sina kunskaper även i dessa ämnen.

När det gäller rättning av nationella prov arbetar lärarna med avidentifierade prov i alla ämnen utom matematik. Även lärarna i matematik vet att det finns undersökningar som visat på vinster gällande likvärdighet då lärare rättar sina

egna elevers prov men de tycker att bedömningsstöden som finns är så tydliga så att risken för olikvärdig bedömning är liten. Av nationell statistik¹¹ för vårterminen 2017 framgår att relationen mellan betygssättning på nationella prov och kursbetyg är i stort jämförbart med riket eller i vissa matematikkurser med större samstämmighet mellan provbetyg och kursbetyg än rikssnittet.

Rektor berättar att upplägget med kurslag är gjort för att ge lärarna tid och möjlighet att diskutera planering, betygskriterier, betygsnivåer och bedömningar. Signalen till lärarna är att de ska ha en gemensam syn på bedömning och att kurslagen ska stärka den kollegiala förmågan kring bedömning och likvärdighet. Med hjälp av arbetet i kurslagen och användandet av nationella prov ska lärarna kvalitetssäkra sina bedömningar.

Skolinspektionens granskning visar att det sker samverkan mellan lärarna på skolan och att den sker över programgränser. Skolans kurslag gör att alla lärare som undervisar i samma kurser träffas och arbetar med gemensamma planeringar, sambedömningar och framtagning av provuppgifter. Lärarna har kurslagsmöten veckovis vilket är i enlighet med Skolverkets allmänna råd omkring sambedömning och behovet av att regelbundet diskutera och analysera¹² hur de bedömer elevernas kunskaper och prestationer i förhållande till kunskapskraven¹³. Genom att lärarna uppmärksammar och återkopplar styrkor, svagheter och utvecklingsområden till eleverna under kursen skapas goda förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling.¹⁴

¹¹ Skolverket, SIRIS <http://sir.is.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:7:0::NO>

¹² Skolverket (2011) *Planering och genomförande av undervisningen*, Skolverkets allmänna råd med kommentarer sid 22 och 25, Stockholm: Fritzes.

¹³ Skolverket (2012) *Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan*, Skolverkets allmänna råd med kommentarer sid 17, Stockholm: Fritzes.

¹⁴ Skolverket (2012) *Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan*, Skolverkets allmänna råd med kommentarer sid 16, Stockholm: Fritzes.

Bedömningsområdet rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer att rektorn på *Soltorgsgymnasiet* i hög grad har ett aktivt ledarskap som leder och styr skolans utveckling av undervisningen.

Bakgrunden till Skolinspektionens bedömning är att det i intervjuer och enkätresultat framgår att rektor har en god bild av skolans måluppfyllelse och att analyser ligger bakom resursfördelning och utvecklingsområden. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och under besöket.

Granskningen visar att rektor i hög grad följer upp och analyserar kunskapsresultat, undervisningskvalitet och förutsättningar för undervisningen. Rektor, elevhälsa och lärare berättar i intervjuer att så fort statistik finns tillgänglig gör rektor analyser och utvärderingar som därefter omgående presenteras för personalen. I Soltorgsgymnasiets verksamhetsrapport finns resultat, uppföljningar, analyser och åtgärdsförslag tydligt beskrivna. Bland annat redovisas de fyra senaste årens resultat gällande andel elever som är behöriga till högskola, elevernas meritpoäng, resultat på nationella prov, avvikelser mellan betyg på nationella prov och slutbetyg samt resultat från trygghetsenkäter. Samtliga dessa resultat analyseras och kommenteras. Vidare skriver rektor utförligt om tidigare års förbättringsområden där utfallet analyseras och om kommande års förbättringsområden. När det gäller till exempel provbetygen på nationella prov konstaterar rektor att alla skolans ämnen harmonierar med riket som helhet. Inget ämne sticker ut när det gäller provbetygen, men när man ser på jämförelsen mellan provbetyg och kursbetyg visar det att matematiklärarna på Soltorgsgymnasiet har en betydligt mindre avvikelse mellan provbetyg och kursbetyg jämfört med riket där kursbetygen är högre än provbetygen. Här kan rektor konstatera att lärarna i större utsträckning följer de resultat som uppnås på nationella proven, vilket är i linje med Skolverkets instruktioner som följer med de nationella proven. En annan åtgärd som beskrivs i skolans kvalitetsarbete är införandet av en ändrad rutin för frånvaroanmälan där det krävs ett telefonsamtal till elevhälsan, inte bara ett sms eller mejl för att sjukskriva sig. Denna förändring har lett till förbättrad närvaro, vilket rektor hoppas och tror ska ge förbättrade studieresultat.

Vidare visar granskningen att rektor följer upp värdegrundsresultat från elev-enkäter, såväl Skolinspektionens enkäter som skolans egna enkäter. I detta arbete är elevhälsan delaktig i analysarbetet tillsammans med skolledningen. Det som saknas, vilket beskrivs under området Värdegrund ovan där ett utvecklingsområde är identifierat, är en tydlig strategi för hur värdegrundsarbetet ska integreras i varje enskilt ämne och att det tydliggörs för den enskilde läraren hur denne ska arbeta med värdegrundsfrågor.

Granskningen visar att rektor i hög grad leder det pedagogiska arbetet genom sitt sätt att organisera verksamheten. Rektor har organiserat sina lärare i ämneslag och kurslag, där de sistnämnda är grupper med samtliga lärare som undervisar i samma kurs. Dessa grupper träffas varje vecka på därför avsatt tid. I kurslagen arbetar lärarna med gemensamma planeringar, sambedomningar och att ta fram gemensamma examinationsuppgifter. Via denna mötesstruktur har rektor gett lärarna tid för ovanstående uppgifter och tid för pedagogiska diskussioner och kollegialt lärande. Skolan har därutöver arbetsplatsträffar, programmöten, läslyft, klasskonferenser och liknande som följer ett rullande schema där lärarna kan planera för ämnesövergripande projekt eller diskutera frågor kring gemensamma elever. Samtliga intervjuade förklarar att rektor är synlig, närvarande och tillgänglig för alla i verksamheten.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2016/17 var det 98 % av avgångseleverna på Soltorgsgymnasiet som tog gymnasieexamen inom tre år. Den genomsnittliga betygspoängen var 15,6. Tre av 44 lärare saknar behörighet där två av dessa läser in sin behörighet parallellt med arbetet och kommer inom kort få sina behörigheter. Utöver dessa lärare undervisar ingen lärare i ämnen där de saknar behörighet. De obehöriga lärarna ges handledare och hjälp från skolledningen. När det gäller kompetensutveckling för lärarna ger rektor, lärare och elevhälsa flera exempel på fortbildningar som såväl lärargrupper som enskilda lärare genomfört. Lärarna är nöjda med kompetensutvecklingen som ges. Rektor har god kunskap om kvalitet på lokaler och utrustning. Skolan har ändamålsenliga lokaler och utrustning över lag, men en paviljong och matsalen är i behov av renovering och ombyggnad vilket kommer att påbörjas inom kort.

X Gabriel Brandström

X Hans Granath

Beslutsfattare
Signerat av: Gabriel Brandström

Föredragande
Signerat av: Hans Granath

Vid den slutliga handläggningen har även utredare Anders Berggren medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket och getts möjlighet att lämna synpunkter.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

I granskningen ingår fyra bedömningsområden. Kvaliteten inom de fyra bedömningsområdena värderas med hjälp av ett bedömningsschema som innehåller tre nivåer: i låg grad, i viss grad och i hög grad.

Inom respektive område granskas följande delar:

Undervisning: I vilken grad får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål? Viktiga delar att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och innehåller ett lärarstöd för eleverna; att klassrumsmiljön präglas av studier och eleverna ägnar sig åt skolarbete; att undervisningen tar hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt att den utvecklar elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar.

Värdegrund: I vilken grad får eleverna en undervisning som stimulerar dem att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar? Viktiga delar är att lärarna uppmunt-
rar att skilda uppfattningar förs fram samtidigt som de klart tar avstånd från sådant
som strider mot de grundläggande värden som skolan har att förmedla samt att
undervisningens bedrivs så att elever uppmuntras att utveckla sina intressen utan för-
domar om vad som är kvinnligt och manligt.

Bedömning: I vilken grad arbetar lärarna för att deras bedömningar ska vara allsidiga
och likvärdiga. Viktiga delar är att lärarna utgår från ett underlag där eleverna fått visa
sina kunskaper på olika sätt och vid olika tillfällen samt att lärarna använder olika me-
toder för att försäkra sig om att de gör likvärdiga bedömningar.

Rektors ledarskap: I vilken grad leder och styr rektorn skolans utveckling av undervis-
ningen? Viktiga delar är att rektorn leder lärarnas arbete med att utveckla sin under-
visning och verkar för elevers lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet
samt att rektorn fattar beslut om sin enhets inre organisation efter elevernas behov
och förutsättningar.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/regelbundenkvalitetsgranskning/>